

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 433/24
בג"ץ 1860/24
קבוע לדיון ביום 25.7.24

התנועה למען איכות השלטון בישראל
על-ידי ב"כ ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או אריאל ברזילי
ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטוירט ו/או רחלי אל-שי ו/או רותם בבלי-דביר
ו/או תמר באום ו/או אורי הס ו/או סתיו לבנה להב
מרח' יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054 ירושלים 91043
טל': 02-5000073; פקס: 02-5000076

העותרת בבג"ץ 433/24

סיעת העבודה בראשות מרב מיכאלי
על-ידי ב"כ עו"ד עומרי שגב, אור ירקוני ואורי אלדר
שד' שאול המלך 8 (בית אמות משפט), תל אביב 6473307
טלפון: 03-6956032; פקס: 03-6955956

העותרת בבג"ץ 1860/24

נגד

1. השר לביטחון לאומי

2. יו"ר הכנסת

3. היועצת המשפטית לממשלה

4. משטרת ישראל

המשיבים 1, 3 ו-4 על-ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

המשיב 2 באמצעות הלשכה המשפטית בכנסת
משכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6408636; פקס: 02-6753495

המשיבים בבג"ץ 433/24

1. האגף לרישוי כלי ירייה במשרד לביטחון לאומי

2. חה"כ איתמר בן גביר השר לביטחון לאומי

על-ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 1860/24

הודעה מטעם משיבי המדינה

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 2.7.24, על היועצת המשפטית לממשלה להודיע
אם היא מאשרת ייצוג נפרד למשיב 1, השר לביטחון לאומי.

2. עניין של העתירות ברישיונות כלי ירייה שניתנו על ידי האגף לרישוי כלי ירייה במשרד
לביטחון לאומי לאחר פרוץ מלחמת "חברות ברזל". הסעדים המבוקשים בעתירות עוסקים
הן במישור הפלילי והן במישור המנהלי.

3. **במישור הפלילי**, העותרת בבג"ץ 433/24 מבקשת כי המשיבים 3-4, הם היועצת המשפטית לממשלה ומשטרת ישראל, "יפתחו בחקירה פלילית, או לכל הפחות בהליך בדיקה מקדימה כנגד המשיבים 1-2, אשר מטרתה למצות את הדין ולחקור את פרשת חלוקת כלי הירייה בחוסר סמכות במהלך החודשים האחרונים...".
4. בתגובה המקדמית מטעם משיבי המדינה מיום 26.6.24 נמסר כי "בימים אלה רשויות האכיפה עורכות בחינה הקשורה לנושא חלוקת רישיונות נשק במועדים הרלוונטיים".
5. עתה, נוכח התפתחויות, ניתן לעדכן את בית המשפט הנכבד כי מתנהלת חקירה פלילית הנוגעת לנושא זה.
6. נוכח ההתפתחויות, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי בשלב זה, הסעד בנוגע לפתיחה בחקירה פלילית אינו אקטואלי. יובהר, כי החקירה הפלילית מתנהלת, מטבע הדברים, על פי שיקוליהן המקצועיים של רשויות האכיפה. בהינתן האמור, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי יש מקום להורות על מחיקת סעד זה.
7. **במישור המנהלי**, העותרים בבג"ץ 433/24 מבקשים כי השר לביטחון לאומי "יורה לעובדי משרדו אשר אינם פקידי רישוי לחדול מלעסוק במתן רישיונות לכלי ירייה". כזכור, ביום 14.2.24 הודיעה המדינה כי בקשה זו אינה אקטואלית עוד, שכן מתן רישיונות כלי ירייה מתבצע כיום על ידי פקידי רישוי שמונו לכך בהתאם להוראות חוק כלי הירייה, התש"ט-1949, בלבד.
8. עוד במישור המינהלי, העותרים בשתי העתירות מבקשים כי יבוטלו רישיונות כלי הירייה שניתנו על ידי עובדים בחוסר סמכות וכי בית המשפט הנכבד יורה על איסוף כלי הירייה שחולקו מכוח רישיונות אלה. העותרים בבג"ץ 1860/24 גם תוקפים את תקנות כלי הירייה (תנאי סף ותבחינים לקבלת רישיון פרטי לכלי ירייה והוראות נוספות), התשפ"ד-2023.
9. ביחס לסעדים המנהליים יצוין, כי במסגרת חקירה פלילית המתנהלת בימים אלה נגבות עדויות ונאספות ראיות שהן נוגעות, או עשויות בסבירות גבוהה לגעת, בתשתית העובדתית הנדרשת לבחינת סעדים אלה.
10. בנסיבות אלה, קיים חשש ממשי כי הבירור המנהלי הדרוש לליבון התשתית העובדתית ולגיבוש העמדה המשפטית ביחס לסעדים אלה, עלול להביא לשיבוש הליכי החקירה. זאת, משום שבירור כאמור כרוך בהכרח באיתור ובבחינה של מסמכים, ובשיח עם גורמים, בהם עוסקת החקירה הפלילית. משכך, משעה שהוחלט זה מכבר על קיום בדיקה מקדימה במישור הפלילי בנושא, שבעקבותיה מתנהלת כיום חקירה פלילית כאמור, הוקפאה הבדיקה במישור המינהלי ומשכך טרם הושלמה הבחינה לעניין הסעדים המנהליים המבוקשים בעתירות.

11. יצוין, כי בנסיבות אלה, עמדת המדינה היא, כי בשלב הנוכחי, יש לאפשר לרשויות האכיפה למצות את החקירה הפלילית, וכי לעת הזו לא קיימת עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

12. באשר לבקשת השר לביטחון לאומי לייצוג נפרד בכל הנוגע לסעדים המבוקשים **במישור המנהלי**, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי אין מקום לאשר ייצוג נפרד, וזאת משום שטרם הושלם כאמור גיבוש העמדות המקצועיות והמשפטיות ביחס לסעדים המבוקשים, כפי שיפורט להלן.

13. מושכלות יסוד הן כי ייצוג גופי הממשלה על ידי היועצת המשפטית לממשלה, לפני בתי המשפט, אינו אלא המשכו הטבעי והמהותי של תפקיד היועצת המשפטית לממשלה כפרשנית המוסמכת של הדין מבחינת הרשות המבצעת, וקשור אליו קשר בל יינתק.

מכאן נובעת התפיסה, אשר אושרה ועוגנה פעמים רבות בפסיקתו של בית משפט זה, לפיה היועצת המשפטית לממשלה היא בעלת הסמכות הבלעדית לייצוג הממשלה בפני בתי המשפט. הרשות המינהלית נדרשת לפעול על פי החוק, ועל כן, העמדה שתיוצג בהליך משפטי בו היא מעורבת מבוססת על המצב המשפטי כפי שנקבע על-ידי הפרשן המוסמך של הדין עבור הרשות, המחויב לקדם את מדיניות הממשלה בגבולות הדין. זהו הכלל וסטייה ממנו היא בגדר חריג שבחריגים.

מכוח תפיסה זו נקבע גם העיקרון שלפיו המדינה "מדברת בקול אחד" בהליכים משפטיים בהתאם לעמדת היועצת המשפטית לממשלה. לפיכך, הובהר בפסיקתו של בית המשפט הנכבד, כי ייצוג נפרד המביא לפני בית המשפט עמדה אחרת הוא החריג לכלל, אשר יש לשומרו רק למקרים נדירים וחריגים ביותר. בהתאם לדין, היועצת המשפטית לממשלה היא שמוסמכת לאשר ייצוג נפרד ולקבוע את גבולותיו, וכך נקבע לאחרונה בהרכב מורחב של 9 שופטים פה אחד בג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון**, פס' 85 והאסמכתאות שם (25.6.2024):

"בהקשר זה, אין חולק כי ההחלטה להתיר ייצוג נפרד נתונה לשיקול דעת היועצת המשפטית לממשלה והיא הגורם שייקבע אם להיעתר לבקשה כזו, כמו על האופן שבו תוצג עמדה כזו – בצירוף עמדה בכתב; בעל פה; או בייצוג נפרד".

עוד ראו לדוגמה דבריו של כבוד השופט א' ברק בבג"ץ 4267/93 **אמיתי – אזרחים למען מינהל תקין וטוהר המידות נ' ראש ממשלת ישראל**, פ"ד מז(5) 441, 460 (1993); כמו כן ראו את דברי כבוד הנשיאה מ' נאור בדנג"ץ 3660/17 **התאחדות הסוחרים והעצמאים הכללית נ' שר הפנים** (26.10.17); בג"ץ 4646/08 **לביא נ' ראש הממשלה** (12.10.08); בג"ץ 5134/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' מועצת מקרקעי ישראל** (14.11.16).

14. בענייננו, כפי שכבר נמסר לשר, הן בכתב והן בשיחות שהתקיימו עמו, בשלב זה היועצת המשפטית לממשלה אינה רואה מקום לאשר לו ייצוג נפרד. זאת, משום שטרם הושלם

גיבוש העמדות המקצועיות והמשפטיות ביחס לסעדים הנוגעים למישור המינהלי בעתירות, אשר רק בעקבותיהן ניתן יהיה לבחון האם קיימת מחלוקת המצדיקה בחינת האפשרות החריגה של ייצוג נפרד, זאת, בין השאר, בהתאם לאמות המידה שנקבעו בדו"ח "הוועדה הציבורית לבחינת דרכי המינוי של היועץ המשפטי לממשלה ונושאים הקשורים לכהונתו" בראשות כבוד נשיא בית המשפט העליון (בדימוס), השופט מאיר שמגר.

המכתבים של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי), ד"ר גיל לימון, מיום 14.2.24 ומיום 25.6.24 מצורפים ומסומנים מש/1.

15. עמדה זו מקבלת משנה תוקף נוכח העדכון בדבר הפתיחה בחקירה פלילית. כאמור לעיל משעה שהוחלט על קיום בדיקה מקדימה במישור הפלילי הוקפאה הבדיקה במישור המינהלי, מחשש לשיבוש הליכי חקירה כאמור לעיל.

16. לסיכום, משהסעד במישור הפלילי אינו אקטואלי עוד, שאלת הייצוג הנפרד רלוונטית רק לסעדים המנהליים שנותרו על הפרק. באשר אליהם, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי אין בשלב זה מקום לאשר לשר ייצוג נפרד.

17. לבסוף נבקש לציין, כי בנסיבות המפורטות לעיל, ובפרט בשים לב לחקירה הפלילית המתנהלת, משיבי המדינה יציעו כי הדיון הקבוע בעתירות ליום 25.7.24 יבוטל וכי יתאפשר להם להגיש הודעת עדכון עד ליום 3.11.24. במידת הצורך, מוצע לאפשר ליועצת המשפטית לממשלה להתייחס באופן עדכני במסגרת הודעה זו אף לשאלת הייצוג הנפרד, בשים לב לכלל ההתפתחויות העשויות להשליך על שאלה זו.

היום, ו' בתמוז תשפ"ד
12 ביולי 2024

גיא ורדי, עו"ד

סגן בכיר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

דניאל מארקס, עו"ד
ממונה במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

(משפט ציבורי-מינהלי)

ה' באדר א' התשפ"ד

14 בפברואר 2024

לכבוד:
ח"כ איתמר בן גביר
השר לביטחון לאומי

שלום רב,

הנדון: בג"ץ 433/24 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' השר לביטחון לאומי

סימוכין: מכתבו של עו"ד דוד פטר מיום 4.2.2024

1. במכתבו של עו"ד דוד פטר שבסמך, התבקשה היועצת המשפטית לממשלה בין היתר להבהיר האם בכוונתה לייצג את עמדתך במסגרת העתירה שבכותרת (להלן: **העתירה**). למען הסדר הטוב, יובהר כי הסעד המבוקש בעניין חקירה או בדיקה מקדימה כמפורט בסעיף 4 לעתירה, מופנה ליועצת המשפטית לממשלה ולמשטרת ישראל, והשר ממילא לא נדרש להשיב לעניין זה.
2. כידוע, נקודת המוצא היא שכלל גופי המדינה ויחידותיה מיוצגים בהליכים משפטיים על-ידי היועצת המשפטית לממשלה. החריג לכך הוא צר, ובכל מקרה, הוא נבחן לאחר גיבוש העמדות המקצועיות והמשפטיות ביחס להליך המשפטי.
3. נוכח המורכבות של הטענות העולות בעתירה ושל המסכת העובדתית והמשפטית, נדרש זמן נוסף על מנת לבחון את הדברים ולגבש את העמדה בנוגע לעתירה שבנדון. לשם כך, הפרקליטות עתידה לבקש היום ארכה להגשת תגובת המשיבים. במסגרת הבחינה שעתידה להיערך בנושא, נעמוד בקשר מול הייעוץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי על מנת לקבל את עמדת המשרד ואת עמדתך, כמקובל.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

(משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:
עו"ד שרון אפק, מנהל מערך ייעוץ וחקיקה – המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
עו"ד אריאל סיזל, היועץ המשפטי, המשרד לביטחון לאומי
עו"ד דניאל מרקס, מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
עו"ד דוד פטר

**המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)**

י"ט בסיון התשפ"ד

25 ביוני 2024

לכבוד:

ח"כ איתמר בן גביר

השר לביטחון לאומי

שלום רב,

הנדון: בג"ץ 433/24 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' השר לביטחון לאומי
סימוכין: מכתבי מיום 14.2.2024; מכתביו של עו"ד דוד פטר מימים 4.2.2024 ו-14.6.2024

1. במכתבו של עו"ד דוד פטר מיום 14.6.2024, התבקשה היועצת המשפטית לממשלה, פעם נוספת, להבהיר האם בכוונתה לייצג את עמדתך במסגרת העתירה שבכותרת (להלן: "העתירה"), וזאת לאור המועד להגשת תגובה מקדמית בעתירה ומועד הדיון בעתירה שנקבע ליום 25.7.2024.
2. כפי שנמסר במכתבי מיום 14.2.2024, נקודת המוצא היא שכלל גופי המדינה ויחידותיה מיוצגים בהליכים משפטיים על-ידי היועצת המשפטית לממשלה. החריג לכך הוא צר, ובכל מקרה, הוא נבחן לאחר גיבוש העמדות ביחס להליך המשפטי.
3. נוכח המורכבות של הטענות העולות בעתירה ושל המסכת העובדתית והמשפטית, נבחנים בימים אלו הצעדים הנדרשים לשם השלמת גיבוש העמדה בעתירה שבנדון. במסגרת זו, נעמוד בקשר מול הייעוץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי, כמקובל.
4. על כן, בנקודת הזמן הנוכחית לא חל שינוי מהאמור במכתבי הקודם בנושא.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה
עו"ד שרון אפק, מנהל מערך ייעוץ וחקיקה – המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
עו"ד אריאל סיזל, היועץ המשפטי, המשרד לביטחון לאומי
עו"ד דניאל מרקס, מחלקת בג"צים, פרקליטות המדינה
עו"ד דוד פטר